

Il stadi dastga sfurzar mo en ina situaziun extraordinaria

Iniziativa per abolir l'obligaziun da prestar servetsch militar

CUN ANDREAS GROSS HA DISCURRI
CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Andreas Gross s'engascha per stgassar l'obligaziun da far militar. Il cusseglier naziunal fa part dal comité d'iniziativa. Ils 22 da settember decida la Svizra sch'ins realisescha il givisch dals iniziants: in'armada da voluntaris.**

Co stattan las schanzas per in «gea» a l'iniziativa?

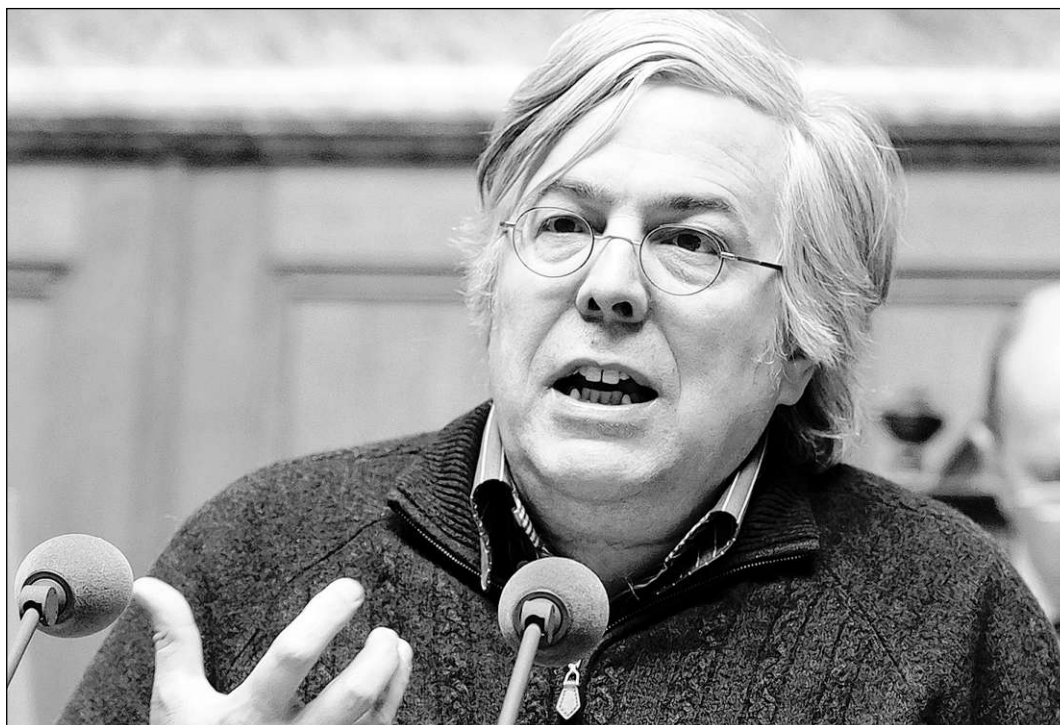
Andreas Gross: L'idea n'ha anc betg raiunt l'attenziun ch'ella merita. La discussiun publica ha strusch cumenzà. Mo paucs sa fatschentan propi cun la dumonda. Quels che fissan adattads da manar ina discussiun profunda paran da betg vulair sa brischar la detta. Perquai ves'jau nair per l'iniziativa. Ella cuntanscha strusch dapli ch'in resultat cuntentaivel.

L'iniziativa pericliteschia la segirezza e la stabilitad da la Svizra, dian ils amis da l'armada.

Questa ipotesa parta d'ina vista sbagliada, numnadain che l'armada contribueschia insatge a la stabilitad e segirezza. Questa vista è derasada en Svizra. Sch'ins guarda pli precis sa manifestescha ella dentant sco gronda illusiun. Cun nosa iniziativa n'han questa vista e questa illusiun da far nagut. L'iniziativa vul simplamain organisar auter l'armada, deliberar ella da memia bier personal e finalmain seguir la maxima liberala, tenor la quala il stadi dastga mo sfurzar il burgais ad insatge sch'i n'è betg pussaivel da parar auter in privel existenzial. Quai n'è gia daditg betg pli il cas. Perquai ha la pluralitad dals stadi europeics daditg abolì l'obligaziun da prestar servetsch.

Èsi tactica da salami? Vulcan ils iniziants, pia la Gruppa per ina Svizra senza armada (GSoA), cuntanscher che l'armada na funcziunia betg pli per pudair dismetter ella pli tgansch?

Sche la GSoA vul dismetter l'armada fa ella ina iniziativa persunter. Cura ch'ella ha fatg avant ventg onns la segunda iniziativa cun quest intent sun jau extrà. Jau hai chattà quai fauss. Oz vai per insatge ch'ils adversaris na vulan simplamain betg renconuscher perquai

Cusseglier naziunal Andreas Gross (ps/ZH) è stà en bieras regiuns da crisa sin tut il mund ad observar elecziuns. KEYSTONE

ch'i vegn da la GSoA. Sch'ina armada cun voluntaris u profis na funcziunass betg avessan nus en l'Europa passa in tozzel armadas che na valan nagut. Da gliez n'avain nus fin oz dentant anc mai udì insatge. Quai mussa cun tge levsenn e tge superficialitad ch'ils fans da l'armada manegian da pudair discutar questa dumonda seriusa.

L'iniziativa vul organisar auter l'armada

Perfin pajais sco la Spagna e la Frantscha han difficultads da recrutar avunda personal per l'armada. Co duai la Svizra cun uschè paucs dischoccupads chattar avunda voluntaris?

Nagin vul ina armada cun dischoccupads. La dischoccupaziun n'ha da far nagut cun l'armada. Damai ch'il stadi ha fin uss pudì sfurzar ils umens n'ha el betg stui procurar per ina armada attractiva. Sch'il sforz scroda ston ins investar en l'attractivitad. Quai cumenza cun ina tenuta da respect visavi quel che presta servetsch e finescha cun ina

paja andanta e cundiziuns da lavur umanas. Sche la Frantscha e la Spagna na vegnan betg a riva munta quai betg che la Svizra reusseschia medemmain betg.

Voluntariamain s'annunzian be persunas che n'han nagina perspectiva professiunala. La «qualitad» da l'armada pateschia sche l'iniziativa vegnia prida, vegn crititgà.

Omaduas tesas èn sbagliadas. Ellas demussan tge maletg negativ dal carstgaun che questas persunas han che argumenteschan sin tala moda. Carstgauns fan insatge sch'els èn persuadids da la chaussa. Bieras armadas sin quest mund porschan enormas perspectivas professiunalas. Quai tutga tar l'attractivitad che n'è ozendi betg avant maun e ch'ins sto stgaffir sch'ins na sforza betg pli ils umens, mabain vul persuader els da far militar. I dat millis e millis schuldads ch'empredan en lur armadas insatge che pussibletescha ad els pli tard d'exequir perfetgamain ina clamada civila.

Laschass in patrun svizzer anc far servetsch ses impiegà?

Quai na dependa bain betg dal servetsch obligatoric, mabain da la qualitat d'in impiegà, da sia savida e da sia personalitad. Sche la nova armada è ina

giada ina organisaziun persvadenta, lura furma ella schuldada, per la quala ils patrums svizzers vegnan a sa stgarpar.

L'armada svizra vegn en mintga cas pli pitschna

Fiss in'armada professiunala – per lezza duvrassi in'ulteriura midada costituziunala – tenor Voss avis ina opziun?

Sa chapescha. Sche la Svizra vul in'armada che na sa basa betg sin ina recrutaziun sfurzada da tuts umens sto ella procurar per ina professiunalsaziun da la schuldada: Umens e dunnas s'obligassan lura da prestar in servetsch professiunal per plirs onns. Co exact è anc avert e na vegn betg prejuditgà entras l'iniziativa. Sch'ina maioritad dal pievel accepta uss l'aboliziun dal servetsch obligatoric èsi plausibel ch'ins cuntanscha er ina maioritad per in'armada professiunala.

Quant gronda duess l'armada esser?

Quai pon ins decider pli tard. Tuttas

opziuns tranter 15 000 e 55 000 èn pussaivlas. L'armada ha uss mo pli la mesadad da la schuldada d'avant ventg onns. Tuttina èn ozendi tuts d'accord ch'ella è anc adina memia gronda. Sulet la Finlanda e la Turchia sa lubeschan en l'Europa anc armadas cumparegliablas. L'armada vegn pia en mintga cas pli pitschna. Gliez è in ulteriur argument per dismetter l'obligaziun da servetsch. I na dovra gea gia daditg betg pli tuts che stattan sfurzadamain a disposiziun. E sch'ins lascha tar la mustra gea tuttina mitschar blers, che san tge ch'els ston dir per betg stuaier far servetsch, na pon ins betg pli discurre da l'uschennumnada «Wehrgerechtigkeit». L'egualitad areguard dretgs ed obligaziuns n'è betg pli dada.

Tge funcziun duai l'armada ademplir?

Quella che la pluralitad da las burgaisas e dals burgais svizzers sco era ils chantuns e la costituziun pretendan dad ella.

Pon ins garantir era cun in'armada da voluntaris ch'il militar gidia en cas da catastofas u tar il FEM a Tavau?

Sch'ins vul pudess ins segir quai, pertge era en tals cas è dumandada lavur professiunala e nagins zambregims da hobi-militars. Ma dovran ins per quai ina recrutaziun sfurzada da tuts umens?

Pertge s'engaschais Vus en il comité d'iniziativa?

I dat ina raschun fundamentala ed ina raschun personala: Da princip ston ins sa dumandar sut tge premissas ch'in stadi liberal dastga sfurzar ses burgais da metter a disposiziun ina part da lur vita. Quai dastg'el far mo sut circumstanças extraordinarias. En talas na sa chatta la Svizra daditg betg pli e talas n'èsi era betg da spetgar ils proxims decennis. Pertutgant mia motivaziun personala less jau accentuar ch'jau hai gidà a fundar la GSoA avant trent'onns ed hai era gidà tar l'emprima iniziativa per stgassar l'armada. Suentar sun jau però extrà, damai ch'jau n'era per gronda part betg pli d'accord cun l'agir da la gruppa. Quai munta ch'jau pos m'exprimer oz a moda independenta tar l'iniziativa.